

IZVEŠTAJ
NAPADIMA NA BRANITELJE
LJUDSKIH PRAVA
U SRBIJI ZA 2022. GODINU

Izdavač:

Komiteet pravnika za ljudska prava – YUCOM
Kneza Miloša 4
11103 Beograd
www.yucom.org.rs

Priredio:

Komiteet pravnika za ljudska prava - YUCOM

Za izdavača:

Katarina Golubović

Dizajn i prelom:

Dosije studio

Ova publikacija sastavljena je uz finansijsku pomoć Evropske unije. Za njenu sadržinu isključivo je odgovoran Komitet pravnik za ljudska prava YUCOM i partneri i njena sadržina nužno ne izražava i stavove Evropske unije.

Sadržaj

1. UVOD	5
2. NAJČEŠĆE UGROŽENA PRAVA BRANITELJA LJUDSKIH PRAVA	7
3. IZDVOJENI NAPADI	8
3.1. Napadi na slobodu okupljanja ekoloških branitelja	8
3.2. Neosnovane tužbe protiv aktivista	14
3.3. Napadi na aktiviste koji se bave suočavanjem sa prošlošću	16
3.4. Napadi na slobodu okupljanja LGBT aktivista	20
4. ZAKLJUČCI I PREPORUKE	25
ANEKS I: Najznačajniji napadi 2020-2022	27
ANEKS II: Spisak napada	30

 SOLIDARNO ZA PRAVA SVIH

Mesta napada na branitelje/ke ljudskih prava u 2022. godini

1. UVOD

Komitet pravnika za ljudska prava – YUCOM je pre tri godine, 7. novembra 2020. godine pokrenuo prvu interaktivnu mapu napada i pritisaka na branitelje ljudskih prava u Srbiji. Za tri godine sakupljeni podaci o sve lošijem položaju aktivista su se našli u relevantnim dokumentima međunarodnih institucija poput rezolucija Evropskog parlamenta, Izveštaja Evropske komisije o napretku Srbije, Zajedničke deklaracije Zajedničkog konsultativnog odbora civilnog društva između Srbije i EU i drugih. Treća godina prikupljanja podataka je još jednom potvrdila negativne trendove u pogledu položaja aktivista koji se zalažu za ljudska prava. Napadi se sve češće beleže van Beograda, što potvrđuje pretpostavku da prethodnih godina javnost nije bila upoznata sa velikim brojem incidenata koji su se događali na lokalni usled nedostatka medijskog izveštavanja sa terena.

Sve veća svest javnosti o ozbiljnosti problema je pre svega posledica umrežavanja organizacija i pojedinaca na lokalni koji se zajedničkim snagama odupirali sve intenzivnijim napadima države i probijali medijsku blokadu upotrebom

društvenih mreža. Manji broj napada (43) koji je zabeležen ove godine na mapi incidenata godine je posledica metodologije koja, iz praktičnih razloga, grupne napada beleži kao pojedinačne slučajeve. Broj građana, bilo aktivista, bilo slučajnih prolaznika, na čije živote su ovi napadi ostavili posledice je prema prikupljenim podacima i proceni YUCOM-ovog tima najmanje 12.000.

Kroz statistički pregled dostupan na mapi, javnost može steći uvid u podatke o polu i prebivalištu žrtava napada, o tome da li represiju trpi direktno lice, kolega ili član porodice. Dostupni su i podaci o napadaču, vrsti napada i vrsti ugroženog prava. Na osnovu svih do sada prikupljenih podataka, pokazalo se da su tokom 2022. godine najugroženije bila tzv. krovna prava, sloboda izražavanja, sloboda udruživanja i sloboda okupljanja. Izveštaj ima za cilj da zainteresovanoj domaćoj i međunarodnoj javnosti pruži jednostavan uvid u trenutnu situaciju i informacije o položaju branitelja ljudskih prava u Srbiji koje do sada nisu bile dostupne na sličnim mapama regionalnog i međunarodnog tipa.

Kordon policije na Šodrošu

Foto: Aleksandar Jovanović
mojnovisad.com

2. NAJČEŠĆE UGROŽENA PRAVA BRANITELJA LJUDSKIH PRAVA

Kao i u prethodnim izveštajima o napadima na braniteljke i branitelje ljudskih prava, izdvajaju se tri osnovna ljudska prava koja su najviše bila povređivana u toku 2022. godine, odnosno tri slobode – sloboda izražavanja, sloboda udruživanja i sloboda okupljanja. Ponavljanje ovih prava kao najčešće ugroženih ne iznenađuje, budući da se radi o pravima koja su specifično vezana za aktivizam – ukoliko želite da prenesete neku poruku široj javnosti, neophodno je da se udružite sa saveznicima koji dele iste vrednosti da bi ta poruka mogla da se čuje, u te svrhe je potrebno okupiti se da bi broj pristalica ideje i sama poruka bila vidljiva, a sve to

nije moguće bez prava da slobodno izrazite svoje mišljenje. Upravo zato su pritisci na ove tri slobode najintenzivniji. Sloboda izražavanja napada se kroz SLAPP postupke i negativne medijske kampanje, sloboda udruživanja kroz neosnovane inspekcijske nadzore i različite vrste pravnih postupaka, a sloboda okupljanja ugrožena je postupanjem, odnosno nepostupanjem policije u slučajevima protesta. Česte izjave javnih funkcionera koje otvoreno vređaju aktiviste, aktivistkinje i organizacije aktivno utiču na sve tri slobode i obično prethode napadima i pritiscima, bilo da oni dolaze od državnih organa, fizičkih lica ili prodržavnih medija. 3.1. Napadi na slobodu okupljanja ekoloških branitelja

UGROŽENO LJUDSKO PRAVO

3. IZDVOJENI NAPADI

3.1. Napadi na slobodu okupljanja ekoloških branitelja

Zagađenje životne sredine je tema koja je do pre samo 10 godina nailazila na rezigniranost građana. Ozbiljni problemi zagađenja u Srbiji su prisutni već decenijama, ipak masovni građanski protesti se organizuju tek od nedavno. Usled velikih globalnih promena i nagomilanih lokalnih problema ekološka pitanja sve više dobijaju na značaju. Organizacije, neformalne grupe i aktivisti su tokom 2022. godine bili izloženi fizičkim napadima, prekomernoj upotrebi sile, privođenju, torturi u pritvoru, prekršajnim postupcima i blaćenju putem društvenih mreža.

Među najznačajnijim incidentima su napadi i pritisci u vezi sa miniranjem planine Starica iznad Majdanpeka. Kineska kompanija Zidín, vlasnik rudarsko-topioničarskog basena Bor, bez najave je otpočela sa [miniranjem](#) ove planine 5. juna 2022. godine. Prema [navodima](#) Zidína miniranje se odvija po nalogu inspekcije radi sprečavanja mogućeg obrušavanja dela planine. Aktivisti neformalne grupe [Ne Dam Nu Dau](#), koji su već 15. juna formirali kamp na planini Starica radi sprečavanja miniranja, navode da su u više navrata bili meta pretnji i fizičkih napada zaposlenih u Zidínu i njihovog fizičkog obezbeđenja.

Prema navodima aktivistkinje Ireni Barbulović, Zidín obezbeđenje je 20. avgusta 2022. godine [rasturilo](#) njihov kamp i udaljilo ih sa mesta. Aktivista, Mladen Vidić, navodi da su ih tokom posete planini Starica, u društvu novinara, 5. septembra fizički [napali](#) zaposleni u Zidínu, koji su

se nakon dolaska policije napustili mesto događaja. Uprava policije Bor je u [saopštenju](#) negirala da je tada došlo do fizičkog sukoba. Do narednog [napada](#) je došlo već 9. septembra kada je su ih prema aktivisti Nenadu Miladinoviću zaposleni u Zidínu tukli rukama i nogama. [Saopštenjem](#) se oglasio i Zidín navodeći da su od početka miniranja 5. juna konstantna ometanja zaposlenih, da agresivni NVO aktivisti provokiraju incidente, kao i da uništavaju opremu i zastrašuju radnike, te je gubitak procenjen na oko 600.000 dolara. Do narednog incidenta došlo je 14. septembra kada su prema navodima aktiviste Petra Đurića, zaposleni u Zidínu [pretili](#) da će planinu dići u vazduh, te je obezbeđenje naredilo evakuaciju svih iz kampa. U svom drugom [saopštenju](#) Zidín je naveo da je grupa kampera 25. septembra nanela telesne povrede zaposlenom i zapalila bušilicu vrednu 520.000 evra.

Nekoliko aktivista je 26. septembra 2022. godine dobilo pozive da se pojave u policijskoj stanici Majdanpek radi davanja izjave u vezi sa navodnim prebijanjem radnika Zidína i paljenjem bušilice. Ne damo Nu Dau i Ekološki pokret su u [javnom obraćanju](#) Zaštitniku građana izašli sa navodima da su aktivisti bili izloženi psihičkoj i fizičkoj torturi, te je jednom broju određen pritvor do 30 dana. Platforma Tri slobode je u [saopštenju](#) iznelo navode da je privedenim licima onemogućen kontakt sa braniocima i porodicom, te je zahtevalo hitnu reakciju Zaštitnika građana. U saopštenju Ekološkog pokreta u kojem je tražena smena načelnika Policijske uprave Bor, kao i svih policajaca koji su učestvovali u iznuđivanju

Pretnje/Dela zastrašivanja/Ucena 17

Fizički napad(Premlaćivanje, Nasilje, Povrede) 6

Lišenje slobode 6

iskaza, objavljene su i [fotografije](#) povreda aktiviste Dragana Dmitrovića. Aktivista Nikola Dragošanić je takođe izašao u javnost sa [navodima](#) da je pretrpeo torturu, te da je pet sati šamaran, udaran pesnicama i kolenima u rebra od strane policijskih inspektora. Zaštitnik građana je pokrenuo postupak kontrole rada policije.

Nekoliko značajnih incidenata se dogodilo u vezi sa protivljenjem organizacija i aktivista izgradnji projekta kolokvijalno nazvanog Novi Sad na Vodi. Aktivisti okupljeni oko [Šodroš survivor kampa](#) u Novom Sadu su početkom juna 2022.

godine započeli proteste nakon što je posečen deo stabala kako bi se započeo rad na izgradnji mosta, koji je deo spornog projekta. Oni su nekoliko meseci kampovali i [blokiral](#)i pristup Šodrošu, sa zahtevom da se ova zelena oaza, kao stanište retkih vrsta ptica i biljaka, izbaci iz planova za izgradnju mosta. Aktivisti tvrde da kineska kompanija CRBC nema sve neophodne dozvole za izvođenje radova i zahtevaju obustavu radova, objavljivanje sve dokumentacije, pokretanje prekršajnih i krivičnih postupaka zbog bespravne seče stabala i formalnu zaštitu Šodroša.

EKOLOŠKI
USTANAK

Izjava Nikole Dragošanića o
torturi pretrpljenoj u pritvoru

Facebook: Ekološki ustanak

Privatno obezbeđenje privodi učesnika protesta ispred zgrade Banovine u Novom Sadu

Foto: 021.rs

Oni su sa drugim organizacijama 21. jula 2022. godine organizovali [protestni skup](#) uoči usvajanja Generalnog urbanističkog plana (GUP) za Novi Sad ispred zgrade Banovine u tom gradu. Više od 13.000 primedbi građana na nacrt GUP-a koji bi trebalo da omogući sprovođenje projekta „Novi Sad na vodi“ i uništenje priobalja uključujući i Šodroš je odbačeno. Prilikom pokušaja demonstranata da uđu na sednicu Skupštine Grada Novog Sada intervenisali su [privatno obezbeđenje](#) i policija, uz primenu prekomerne sile. Ministarstvo unutrašnjih poslova je u svom [saopštenju](#) navelo da su zahvaljujući efikasnosti policije demonstranti sprečeni da upadnu na sednicu i „izazovu kaos“. Predsednik Srbije Aleksandar Vučić je [komentarisao](#) da je policija bila blaga, a gradonačelnik Novog Sada, Miloš Vučević da policija „suštinski nije upotrebila silu“ i da su demonstranti [„zgubidani koji nemaju šta da](#)

[rade](#)“. Zbog nasilja na protestu i usvajanja GUP-a je ispred policijske stanice u Papa Pavla, nedelju dana kasnije, održan [protest](#) „Buna protiv mafije“ na kojem je zatraženo održavanje referenduma na kojem bi se građani izjasnili o Generalnom urbanističkom planu Grada Novog Sada.

Osnovno javno tužilaštvo u Novom Sadu je [pokrenulo](#) 14 postupaka zbog krivičnih dela Nasilničkog ponašanja i Napada na službeno lice protiv učesnika protesta održanog 21. jula. Krivični postupci nisu pokrenuti protiv pripadnika privatnog obezbeđenja uprkos nekoliko podnetih krivičnih prijava. U [saopštenju](#) neformalnih grupa građana i organizacija ističe se da je cilj velikog broja krivičnih i prekršajnih prijava da obeshrabri i zaplaši građane u izražavanju mišljenja i da je reč o političkom progonu i selektivnoj primeni zakona i pravde.

Policija privodi učesnike protesta u Šodrošu

Foto: Aleksandar Jovanović/mojnovisad.com

Nakon višemesečnog protesta aktivista u Šodrošu, policija je 19. oktobra 2022. godine upotrebila prekomernu silu u Šodroš survivor kampu i [privela](#) najmanje 10 aktivista. Do hapšenje aktivista je došlo tokom pokušaja radnika CRBC-a da ograde prostor u kojem će sprovoditi radove. Prilikom intervencije policije povređeno je troje aktivista. Prema navodima jedne aktivistkinje policajac koji ju je u nekoliko navrata udario je odbio da joj da broj značke, te je njegov kolega rekao da oni danas nemaju brojeve. Druga aktivistkinja je u [izjavi](#) za N1 navela da joj je povrede vidljive na licu naneo policajac štitom nakon što je pala na zemlju. Treći aktivista je pokazao vidljive povrede po vratu. Prema [izveštaju](#) Tri slobode pod lupom, hitna pomoć je odbila pozive povređenih i uputila ih da se obrate policiji. Svi privedeni aktivisti su pušteni u večernjim satima.

Jedna od organizacija aktivnih u odbrani Šodroša, [Studentska Omladinska Akcija](#) i njen aktivista Brajan Brković bili su i ranije na meti brojnih napada. Aktivisti OSA-e su bili predmeta kampanje blaćenja kada je 18. februara 2022. godine u [saopštenju](#) Studentskih parlamenata Univerziteta u Novom Sadu navedeno da OSA stoji iza grafita mržnje „Srbe na Vrbe, #Izbori se!OSA Novi Sad“ kod Mosta Slobode u Novom Sadu. Ubrzo nakon što se grafit pojavio istog dana o njemu su izvestili provladini mediji i naišao je na osudu studentskih parlamenata Univerziteta u Novom Sadu.

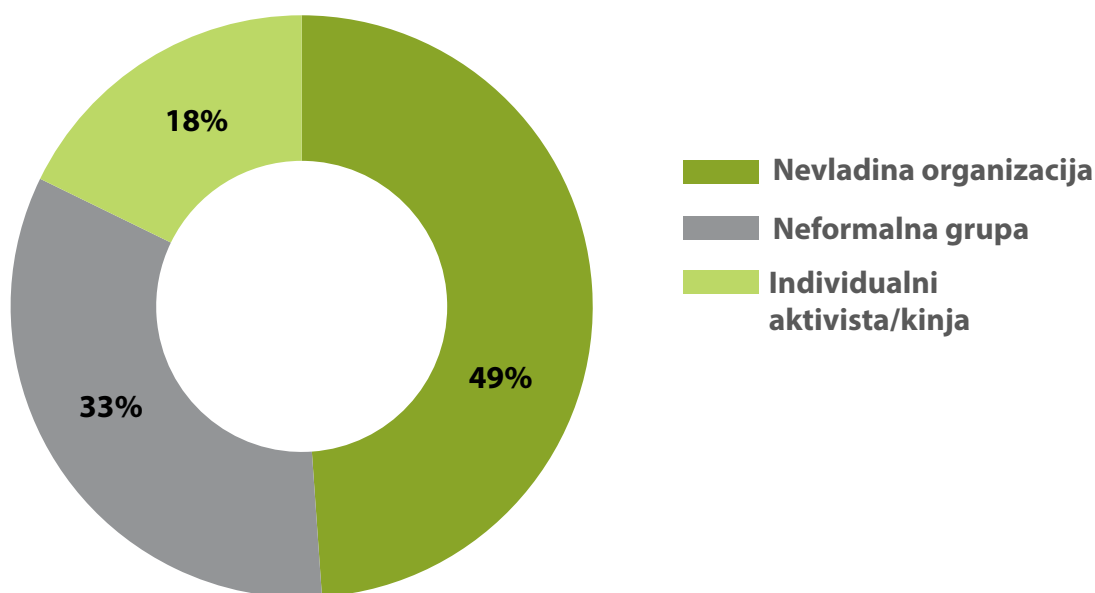
Aktivisti OSA [smatraju](#) da iza pokušaja da im se pripíše autorstvo grafita mržnje stoji grupa bliska vladajućem SNS-u koja je učestovala u napadima na građane okupljene na ekološkim protestima.

Aktivisti OSA-e su fizički napadnuti 18. februara 2022. godine prilikom pokušaja da uklone sporne grafite, kao i 26. februara nakon završetka [protestne šetnje](#) „Most da, ali na drugom mestu“. [Nepoznata lica](#) su iz automobila marke pasat sive boje su uputila pretnje aktivistima nakon čega su izašli naoružani metalnim štanglama, te su se povukli iznenađeni brojnošću okupljenih. Oni su

istakli sumnje da su nepoznata lica postupala po direktivama vladajuće Srpske napredne stranke i gradonačelnika Novog Sada, Miloša Vučevića.

Tokom 2022. godine meta su najčešće bile nevladine organizacije, ali sve je veći broj napada upućen prema neformalnim grupama i pojedincima. Najveću neformalnu grupu čine građani uključeni

META NAPADA I PRITISAKA

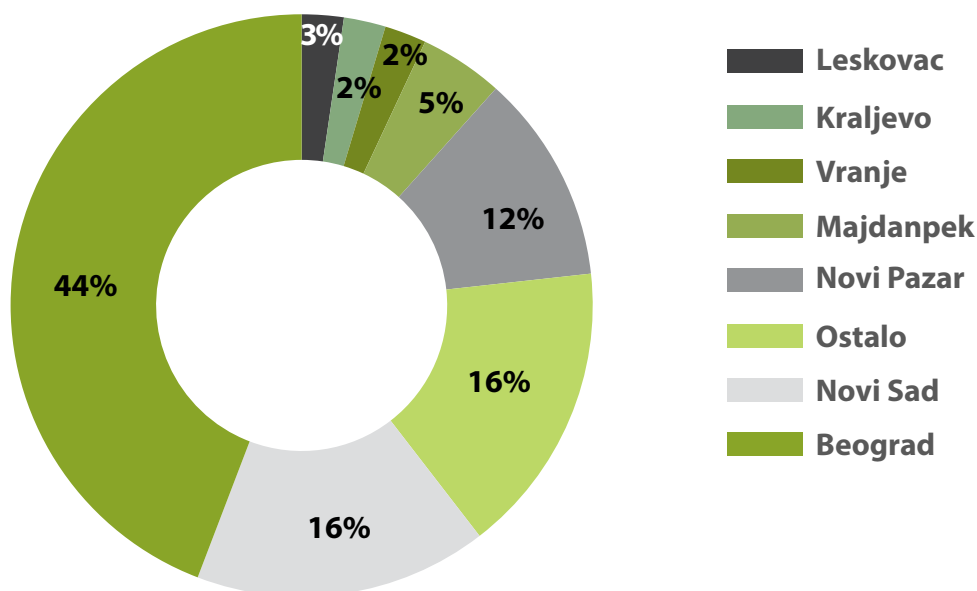

u lokalne proteste. Napadi na organizatore i učesnike ekoloških protesta su se nastavili i u 2022. godini. Protiv preko [200](#) građana koji su učestvovali na blokadama počev od 27. novembra 2021. godine policija je podnela zahteve za pokretanje prekršajnih postupaka. U najvećem broju slučajeva građani se terete za organizovanje javnih okupljanja bez prijave, često zbog postova na društvenim mrežama u kojima su pozivali na proteste. Nakon inicijalnog uspeha prve dve blokade sa zahtevima vezanim za Zakon o referendumu i narodnoj inicijativi i Zakon o eksproprijaciji, one su nastavljene sa zahtevima u vezi sa zabranom eksploatacije Litijuma u dolini reke Jadar. Prekršajni sudovi su često pokretali postupke, iako je trebalo da odbace zahteve policije. Naime, Zakon o javnom okupljanju jasno definiše organizatora kao nekog ko poziva, pripreme i organizuje skup, dok su se okrivljeni u policijskim zahtevima često teretili isključivo za po-

zivanje što nije ni propisano kao poseban prekršaj. Ovo je nastavak prakse policije kojom se targetiraju građani koji dele pozive na društvenih mrežama ili one koji su aktivniji na skupovima, time ograničavajući ne samo slobodu okupljanja, već i slobodu izražavanja. Zaprećena kazna od 150.000 dinara se može zameniti u kaznu od 60 dana zatvora u slučaju da se ne plati u roku.

Organizacije civilnog društva, među kojima je i Komitet pravnika za ljudska prava-YUCOM, kao i brojni lokalni advokati širom Srbije su ponudili pravnu pomoć i zastupanje građanima. Preko 340 građana je dobilo pravnu pomoć i pomoć u plaćanju mandatnih kazni. Postupci se vode u Beogradu, Pančevu, Arandjelovcu, Novom Pazaru i drugim gradovima širom Srbije. Tokom 2022. godine primetan je veći udeo incidenata van Beograda u odnosu na prethodne dve godine. Grafikon međutim ne obu-

PREBIVALIŠTE ŽRTAVA NAPADA I PRITISAKA

hvata svih 50 gradova i opština u kojima su izdavana prekršajni nalozi i pokretani prekršajni postupci protiv učesnika ekoloških blokada, jer je kao prebivalište žrtve u tom slučaju registrovano samo sedište organizatora protesta.

U slučaju učesnika ekoloških blokada Srđana Vučke, aktiviste iz Kovina, kojeg su zastupali advokati YUCOM-a doneta je i [prva oslobađajuća pravnosnažna presuda](#), koju je potvrdio i Prekršajni Apelacioni sud. Prekršajni Apelacioni sud je potvrdio zaključak nižestepenog suda da pozivanje građana na protest putem društvenih mreža nije dovoljno da bi se neko smatrao organizatorom, već da je neophodno kumulativno ispunjenje tri uslova: pozivanje, priprema i organizovanje. Usledile su i druge oslobađajuće presude. U većini slučajeva policija je podnosila zahteve za pokretanje prekršajnih postupaka protiv građana samo zato što su delili postove kojim se poziva na protest, što nije ni propisano kao prekršaj.

Nekoliko hiljada građana koji su učestvovali u blokadama je dobilo prekršajne naloge zbog hodanja po kolovozu u preko 50 opština i gradova u Srbiji na osnovu Zakona o bezbednosti saobraćaja na putevima. Veći broj građana je podneo zahteve za sudsko odlučivanje i deo građana je već dobio [oslobađajuće presude](#) zbog činjenice da je

njihova identifikacija obavljena putem video snimanja koje je policija sprovela protivzakonito.

Meštani Rekovca koji su organizovali blokade radi sprečavanja eksploatacije Litijuma su se našli na meti opomena pred utuženje firme "Balkan Istraživanja d.o.o. Beograd – Novi Beograd" zbog navodne štete od 140.000 evra koja je nastala blokadom puteva. U [opomenama](#) iz juna 2022. godine se navodi da je reč o šteti koja jer je ova firma bila primorana da plaća penale zbog kašnjenja u izvršenju radova privrednim društvima od kojih je iznajmila opremu i radnike.

Aktivista Eko straže, Miroslav Perović [pretučen](#) je 21. septembra 2022. godine u Beogradu od strane tri nepoznata počinioca u ulazu svoje zgrade nakon čega je prebačen na VMA radi pružanje hitne zdravstvene nege. Perović je jedan od aktivista koji se bore protiv rada kamenoloma u Kosjeriću i koji je ranije dobijao pretnje u vezi sa ovim pitanjem. Policija je uzela izjavu Perovića u vezi sa napadom. Meštani Gradine mesecima organizuju barikade kako bi sprečili rad kamenoloma u kojem vide opasnost po vodoizvorište i životnu sredinu. Na prebijanje Perovića [saopštenjem](#) je reagovao Ne davimo Beograd u kojem se traži da vlasti zaustave nasilje nad građanima Gradine i Kosjerića.

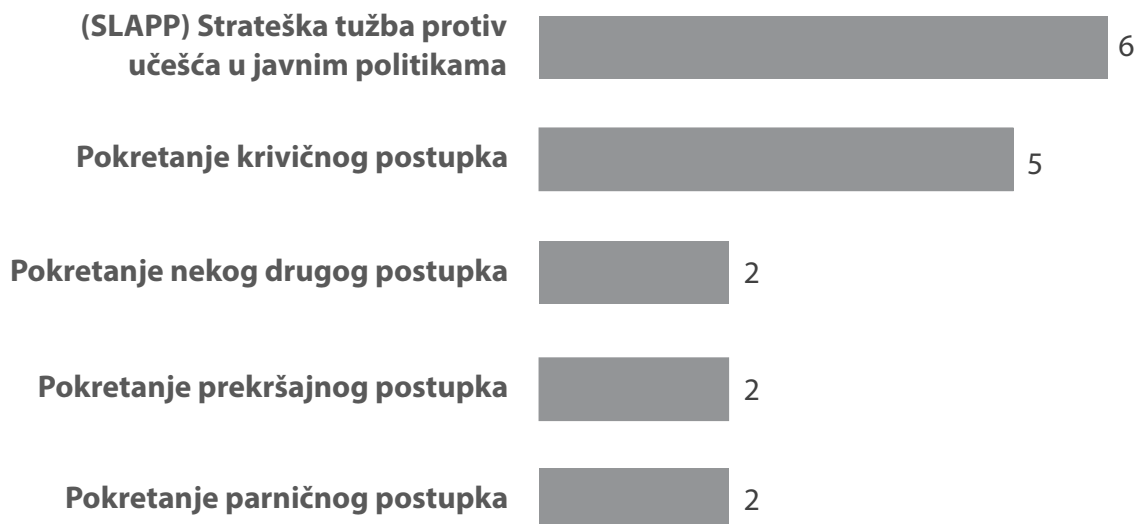
3.2. Neosnovane tužbe protiv aktivista

Strateški postupci protiv javne participacije (SLAPP) su relativno nova pojava u našoj sudskoj praksi koja postaje sve ozbiljniji problem. Reč je o tužbama za naknadu štete zbog povrede časti i ugleda koje predstavljaju ozbiljan pritisak za opstanak nezavisnih medija, organizacija i aktivista. Suština zahteva nije da on bude usvojen, već da tuženu stranu navede da mobilize svoje finansijske i ljudske resurse na odbranu od zahteva i zastraši aktiviste visokim novčanim odštetama i kaznama. Bez obzira na krajnji ishod ovakvi sudski postupci potencijalno vode autocenzuri i umanjuju sposobnost organizacija i aktivista da adekvatno reaguju na goruće društvene probleme. Najčešće koristeći posrednike bliske vlastima, autoritarna država tako može da polako isključuje nezavisne medije, organizacije i aktiviste iz javnog diskursa bez potrebe da primenjuje represivne mere.

U našoj praksi se SLAPP-ovi javljaju i kao privatne krivične tužbe za Uvreda, Narušavanja poslovnog ugleda i kreditne sposobnosti, kao i tužbe za naknadu štete ugledu i žigu pravnih lica. Sa istim ciljem se često pokreću i prekršajni postupci u vezi sa Zakonom o javnom okupljanju, ali i krivični postupci. O ozbiljnosti i obimu problema govori i to da je Srbija je na [Evropskoj anti-SLAPP konferenciji 2022.](#) godine u Strazburu nominovana među tri vodeće SLAPP države Evrope. Najčešća meta SLAPP tužbi su bili nezavisni mediji. Po pravilu tužbeni zahtevi glase na milionske iznose. Mapom incidenata nisu obuhvaćeni svi SLAPP postupci i drugi napadi i pritisci protiv novinara, već samo situacije u kojima su se novinari našli u ulozi branitelja ljudskih prava.

Rezultat [niza](#) SLAPP tužbi protiv aktivista u Novom Pazaru iz 2021. godine su dve osuđujuće presude protiv Aladina Paučinca za krivično delo Uvreda, koje su potvrđene od strane Višeg suda u tom gradu. Pored toga, pred Osnovnim sudom u Novom Pazaru okončan je parnični postupak zbog povrede časti i ugleda protiv dr Faruka Pljakića, u kojem je tuženi obavezan da isplati novčani iznos na ime naknade štete. Protiv ovih

PRAVNE RADNJE KOJE SE KARAKTERIŠU KAO NAPAD ILI PRITISAK

presuda, tokom 2022. godine advokati Komiteta pravnika za ljudska prava – YUCOM, koji zastupaju Paučinca i Pljakića, su podneli tri ustavne žalbe žaleći se povredu slobode izražavanja i prava na pravično suđenje. Drugi postupci protiv aktivista iz Novog Pazara koje zastupaju advokati YUCOM-a su još uvek u toku.

Direktor bolnice, javni funkcioner i član Srpske napredne stranke, podneo je preko 30 tužbi zbog povrede časti i ugleda protiv aktivista, građana i lekara, koji su se javno oglašavali i protestovali nezadovoljni epidemiološkom situacijom i načinom na koji direktor upravlja bolnicom tokom pandemije COVID-19. Slučaj Aladina Paučinca je ukazao na praksu istovremenog pokretanja različitih vrsta postupaka protiv iste osobe, te su protiv Paučinca pored privatnih krivičnih tužbi za Uvredu, podnošene parnične tužbe za naknadu štete zbog povrede časti i ugleda i pokretani postupci za održavanje javnih okupljanja bez najave. Pored nekoliko presuda protiv Paučinca, sud

je doneo i rešenje o zameni neplaćene novčane kazne za krivično delo Uvrede u kaznu zatvora u trajanju od 50 dana.

Tužbama Milenijum tim protiv pokreta Ne davimo Beograd pridružila se i [tužba](#) načelnika odeljenja Šabačke policije Miodraga Andrića. Antić je 27. novembra 2021. godine naredio povlačenje policije sa mosta u Šapcu, nakon čega je usledio napad bagera i grupe maskiranih napadača na mirno okupljene građane. Veselinović je tužen u parnici za naknadu štete zbog povrede časti i ugleda i to zato što je snimao policijskog starešinu dok je izdavao naređenje da se policija povuče. Podsećamo da je u dve [tužbe](#) Milenijum tima od Ne davimo Beograd tražena naknada materijalne štete u iznosu od po 12 miliona dinara, jer je ovaj pokret u nekoliko javnih istupa kritikovao rad ove kompanije i iznosio navode o povezanost kompanije sa vrhom države.

Dragana Arsić ispred sudnice

Foto: 021.rs

Vlasnici kompanije Galens, Sanja i Nebojša Petrić, su pokrenuli niz krivičnih i parničnih postupaka protiv Dragane Arsić iz Pokreta Odbranimo šume Fruške gore (OŠFG) i Nikole Arežine iz udruženja „Fruškać“, za krivično delo Narušavanja poslovnog ugleda i kreditne sposobnosti, za naknadu štete zbog povrede časti i ugleda, za naknadu materijalne štete i za smetanje državnine. Ukupna vrednost tužbenih zahteva u parničnim postupcima je oko 2.000.000 dinara, dok je za krivično delo zaprećena kazna do godinu dana zatvora. Ova udruženja su organizovala protestne šetnje sa ciljem skretanja pažnje javnosti na devastaciju nacionalnog parka Fruška Gora. U [saopštenju](#) poslatom medijima od OŠFG i „Fruškać“ navodi se da je u pitanju „pokušaj da se izvrši pritisak i zastraše ove organizacije, ali i obeshrabre ostali građani i udruženja i zataškaju neregularnosti na teritoriji zaštićenog područja NP Fruška gora – potes Kesten, gde je porodica Petrić u više navrata prekršila zakon“. U jednom od sudskih postupaka došlo je 17. maja 2022. godine do [isključenja javnosti](#) i novinara nakon navoda advokata tužilje da ju je neko od prisutnih građana fotografisao.

Deo napora na nivou Evropske Unije i Saveta Evrope u borbi protiv SLAPP-ova jeste i stvaranje jasne definicije šta se sve podrazumeva pod ovim pojmom. Pored tradicionalnih postupaka vezanih za povredu časti i ugleda, još teži efekat mogu imati i prekršajni i krivični postupci koji se često vode sa istim ciljem, iscrpljivanja organizacija i aktivista. Ljiljana Nešić, predsednica organizacije Žene za mir, je 28. oktobra 2022. godine dobila poziv od policije da se javi radi prikupljanja obaveštenja po nalogu Višeg javnog tužilaštva Leskovcu. U samom pozivu, na koji se Nešić odazvala, nije bilo naznake o eventualnom krivičnom delu, ali je saopšteno da na razgovor ponese dokaze o finansiranju organizacije Žene za mir, kao i dokaze o njihovoj misiji. Prijava je, prema njenim saznanjima, podneta od strane odgovornog lica organizacije koja je dobila sredstva iz lokalnog budžeta odlukom opštinskih vlasti, iako ne posluje po standardima neophodnim za rad sa ženama žrtvama nasilja. Naime, organizacija Žene za mir je obelodanila da je novac Grada Leskovca namenjen za otvaranje kancelarije za pomoć žrtvama porodičnog nasilja dodeljen organizaciji na čijem je čelu osuđivani nasilnik. Nakon otvorene kritike postupka lokalnih vlasti u julu, Ljiljana i njene koleginice su dobile više [pretnji](#), uvreda i sajber napada, a protiv organizacije je podneto više kri-

vičnih prijava, koje su odbačene kao neosnovane. Reagovala je međunarodna organizacija Frontline Defenders [saopštenjem](#) za javnost.

Advokati YUCOM-a su 2021. preuzeli zastupanje organizacija oštećenih pisanjem Srpskog telegrafa u slučaju Dosije mediji. Krivične prijave 6 organizacija podnete protiv Srpskog telegrafa i nepoznatih lice iz Uprave za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma su 2022. godine odbačene od strane Prvog osnovnog javnog tužilaštva i Višeg javnog tužilaštva u Beogradu.

Prvo OJT nadležno za krivično delo Odavanje poslovne tajne je sprovedo predistražne radnje, saslušalo urednika i novinare Srpskog telegrafa, te je zaključilo da nema materijalnog elementa krivičnog dela, odnosno prouzrokovanja ili mogućnosti prouzrokovanja materijalne štete, budući da je reč o nedobitnim udruženjima. Reč je o pravnoj praznini usled koje organizacija civilnog društva ne uživaju krivično-pravnu zaštitu u ovom pogledu. Zanimljivo je da se Uprava za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma u postupku izjasnilo da sporni podaci ne predstavljaju tajnu, dok je po zahtevu organizacija civilnog društva iznela suprotnu tvrdnju.

U poređenju sa postupanjem Prvog osnovnog javnog tužilaštva u Beogradu, obaveštenje Višeg javnog tužilaštva u Beogradu u vezi sa prijavom za krivično delo iz čl. 98 Zakona o tajnosti podataka ne sadrži obrazloženje, niti pouku o pravnom leku, budući da je ovo tužilaštvo zaključilo da organizacije koje su podnosioci krivičnih prijava nemaju status oštećenih.

3.3. Napadi na aktiviste koji se bave suočavanjem sa prošlošću

Organizacije i aktivisti koji se bave suočavanjem sa prošlošću su najčešće mete napada i pritiska na branitelje ljudskih prava u Srbiji. Bilo da su meta bili aktivisti koji su etiketu „izdajnika i plaćenika“ dobili 90-tih ili o mladi koji su relativno nedavno započeli rad na ovom polju, njihovi slučajevi često imaju strateški značaj za ljudska prava. U 2022. go-

Pregled prostorija festivala „Mirdita, dobar dan!“ nakon dojave o podmetnutoj bombi

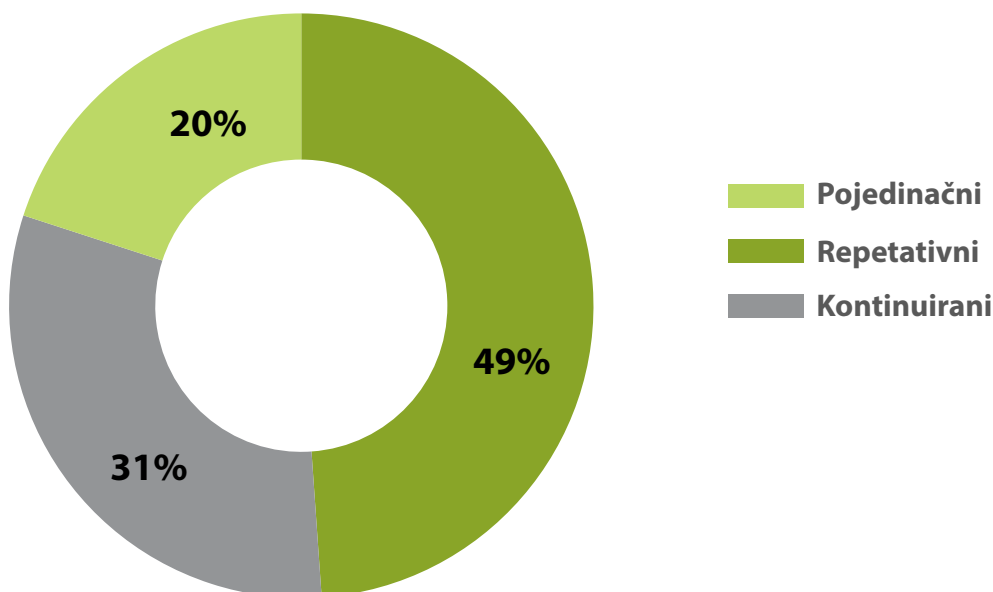
Foto: N1

dini aktivisti su bili izloženi fizičkim napadima, pretnjama, prekršajnim postupcima, blaćenju, i oštećivanja imovine.

Tokom tradicionalnog festivala kulturne razmene Kosova i Srbije „Mirdita, dobar dan!“ uobičajeni su napadi i pritisci sa ciljem da se festival zabrani ili prekine. Otvaranje festivala u Centru za kulturnu dekontaminaciju (CKZD) prekinuto je na kratko 25. maja 2022. godine nakon [dojave](#) o podmetnutoj bombi. Policija je nakon obavljenog pregleda prostorija CZKD-a utvrdila da je reč o lažnoj dojavi i događaj je nastavljen. Ispred Centra se okupila manja grupa građana koja je protestovala protiv održavanja festivala. Koalicija Nada koju čine DSS i POKS je 24. maja 2022. godine tražila [zabranu festivala](#) navodeći da je štetan po interese Srbije i da promoviše nezavisnost Kosova. Kako navode: „Na ovom festivalu se na perfidan i podmukao način, pod velom kulturnih dešavanja u Beogradu, prestonici Srbije, promoviše secesija tzv. Kosova, čime se podriva naš ustavno-pravni poredak.“ Saopštenje NADA-e je pratio i performans „Mirdita, laku noć“ u organizaciju omladine DSS-a održan ispred prostorija CZKD-a.

Tokom 2022. godine kao i u prethodnom periodu, podaci su pokazali da se većina napada ponavlja ili da se odvijaju u kontinuitetu. Dobar primer ove loše prakse su Žene u crnom (ŽUC), nevladina organizacije koja od 90.-tih sprovodi antiratne akcije zbog čega su, među prvima, stekle epitet domaćih izdajnika i stranih plaćenika. Protiv Žena su crnom, u 2022. godini, pokrenut je prekršajni postupak zbog organizacije antiratnog skupa, a njihova kancelarija je ponovo bila na meti napada vandala. Skup [„Stop ratu u Ukrajini“](#) Žene u crnom su održale, 26. februara 2022. godine u Knez Mihajlovoj ulici u Beogradu povodom invazije Ruske federacije na Ukrajinu koja je započeta dva dana ranije. Za ovaj prekršaj je zaprećena novčana kazna do 2 miliona dinara za Žene u crnom kao pravno lice i do 150 hiljada za Stašu Zajović kao odgovorno lice. Dan ranije aktivista ŽUC-a je podneo obaveštenje nadležnoj policijskoj stanici o održavanju akcije. Zakonski rok za prijavu javnog okupljanja je pet dana pre dana održavanja, osim kada da je reč o spontanom skupu, što je ovde i bio slučaj. Žene u crnom su 12. jula 2022. godine bile na meti

KONTINUITET PRITISAKA/NAPADA

napada lica koje se predstavilo kao poštar i koje je njihove prostorije polilo crvenom farbom. Ovo je bio treći napad na prostorije ove organizacije od oktobra 2021. godine. ŽUC u svojoj [objavi](#) na Facebook-u navodi da se napad dogodio samo dan nakon njihovog obeležavanja Genocida u Srebrenici, te da ni jedan od dosadašnjih napada nije procesuiran. Navode kako se iza ovog napada, koji je izveo nepoznati počinitelj, "legitimišu državne institucije koje dozvoljavaju i doziraju nasilje nad svima onima na koje gledaju kao na političke neistomišljenike". U najvećem broju napada na Žene u crnom, policija nije identifikovala vinovnike, ali čak i u slučajevima kada su oni bili poznati izbegli su krivičnu odgovornost.

Veliki udeo žrtava napada predstavljaju žene i ženske organizacije, što nije dovoljno vidljivo zbog primene kategorije „neprimenjivo“ koja se odnosi na situacije u kojima su napadi usmereni ka organizacijama, ali ne ka konkretnim aktivistkinjama. Nakon privođenja zbog bacanja jaja na mural koji glorifikuje osuđenog ratnog zločinca Ratka Mladića krajem 2021. godine, Aida Ćorović je ponovo bila na meti [napada](#) 3. januara 2022. godine u Beogradu. Ćorović su napali mladići

koji čuvaju sporni mural, i koji su je vređali i polili koka-kolom, snimajući napad. Ćorović je prijavila napad, ali ne očekuje da će išta biti od toga jer je uverena da iza napada stoje predsednika Aleksandar Vučić i ministar unutrašnjih poslova Aleksandar Vulin. Ona je optužila ovu dvojicu za saučesništvo, ukoliko joj se dogodi nešto ozbiljnije. Ćorović je navela da su nju i kamermana holandskog RTL-a pet dana ranije polili fantom.

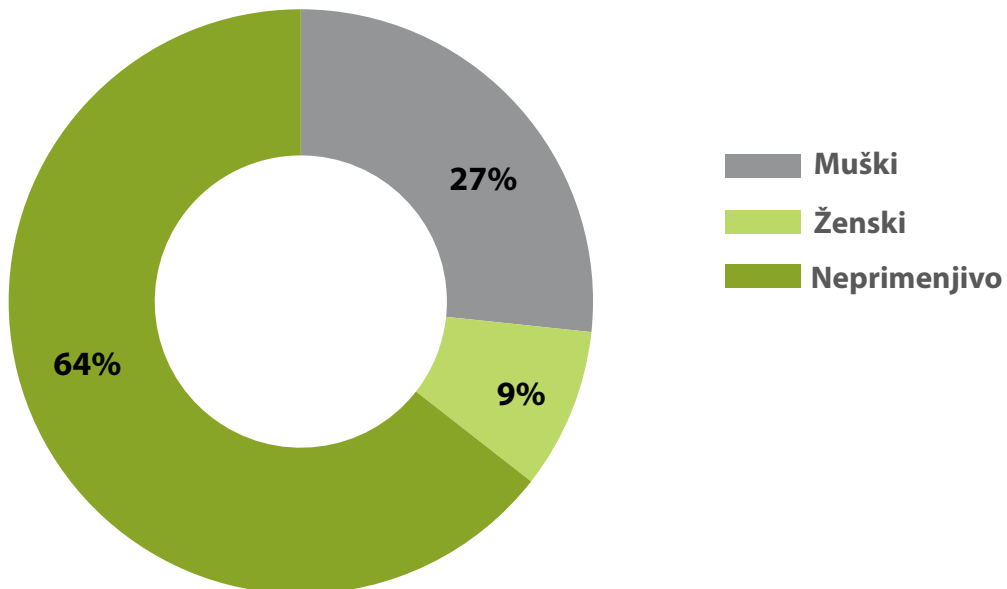
Na meti napada je bila i Nataša Kandić, predsednica Fonda za humanitarno pravo (FHP). Aleksandar Šapić, gradonačelnik Beograda, je na sednici gradske skupštine 18. avgusta 2022. [komentarisao](#) krivičnu prijavu koju je Fond za humanitarno pravo podneo protiv novoizbranog gradskog većnika Svetozara Andrića, zbog sumnje da je počinio ratne zločine. On je izjavio da Nataša Kandić "tereti srpski narod za genocid po svim osnovama", da su za nju "srpski narod i srpska država krivci za sve ratove 90.-tih" i da ona "insistira da Srbi budu proglašeni za genocidni narod". Prema navodima FHP-a Svetozar Andrić je učestovao u osnivanju [logora Sušica](#) u Bosni i Hercegovini u kojem je prema podacima Međunarodnog crvenog krsta ubijeno [1617](#) osoba bošnjačke nacionalnosti.

Protest „Stop ratu u Ukrajini“

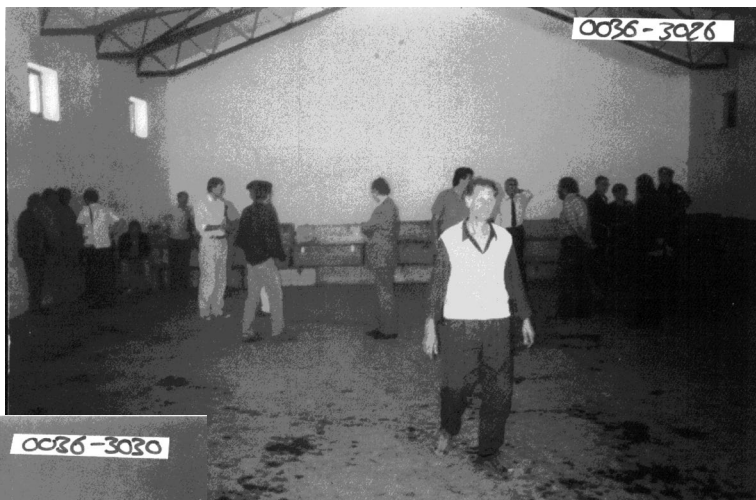
Foto: Žene u Crnom

POL META NAPADA

Unutrašnjost logora Sušica u čijem je osnivanju navodno učestvovao Svetozar Andrić

Foto: dokazni materijal MKSJ

3.4. Napadi na slobodu okupljanja LGBT aktivista

Stanje prava LGBT zajednice najbolje pokazuju koliko napredak ostvaren na polju ljudskih prava može biti krhak. Uprkos brojnim nedostacima u zakonodavstvu i praksi činilo se da je barem sloboda okupljanja nepovratno osvojena, a da su LGBT građani na korak od ostvarenje drugih ljudskih prava. Jednostranom i proizvoljnom [odlu-
kom](#) predsednika ostali su uskraćeni za ostvariva-
nje brojnih prava iz registrovane istopolne zajed-
nice, a nakon toga i prava da se slobodno okupe
i građanima ukažu na potrebu poboljšanja svog
položaja. Napadi na LGBT aktiviste su uključivali
fizičke napade, pretnje, pokretanje prekršajnih i
krivičnih postupaka i oštećivanje imovine.

Beograd je 2019. godine dobio organizaciju [Eu-
roPride 2022](#), u konkurenciji Barselone, Lisabona
i Dablina. Punu [podršku](#) kandidaturi je dala i pre-
mijerka Ana Brnabić. Međutim, pripreme i održa-
vanje EuroPride 2022 pratila je atmosfera pretnji
i napada. Najpre je 12. avgusta 2022. godine Vla-
dika banatski Nikamor tokom [besede](#) izrekao niz
uvreda na račun etničkog porekla i seksualnog
opredeljenja premijerke Ane Brnabić. Nikamor je
naveo da kune i da će prokleti svakog ko učestvuje
u Europrajdu, kao i to da bi upotrebio oružje kada
bi ga imao. Brnabić se [osvrnula](#) na izjavu Nikamora,
te je pozivala na stabilnost i solidarnost bez obzira
na razlike. Ona je izjavila da je Srpska pravoslavna
crkva stub društva i da nikada reč neće reći protiv
crkve, ali je propustila da reaguje na podsticanje na
nasilje prema učesnicima EuroPrajda.

Meta napada je 15. avgusta bila i Sofija Todorović, direktorka Inicijative mladih za ljudska prava koja je učestvovala u organizaciji EuroPride 2022. Na profilu zavarivach objavljen je [tvit](#) u kojem je Todorović okarakterisana kao „operativac, organizatorka peder parade i Merdita festivala u Beogradu, nosilac srebrnog cveta Srebrenice i istaknuta NVO aktivistkinja“. U odgovorima na ovaj tvit, Sofiji Todorović je upućen niz uvreda koji obiluju govorom mržnje prema nacionalnim manjinama i mizoginijom. Zavarivach je u odgovorima naveo da „ima materijala da Todorović bude ovde procesuirana“, da je „moralna olupina“ i da „treba spaliti lopatu kojom bi ona bila izbačena iz Srbije“. Na kvotovima ovog tvita se između ostalog poziva na hapšenje, osudu na tešku robiju i streljanje Todorović. Sofija Todorović je na svom profilu naveo da ovo nije prvi put na trpi napade sa ovog nalog, te je pozvala na njegovu suspenziju. Uprkos prijavama, nalog i sporni tvit su još uvek dostupni.

Najznačajniji napad na LGBT prava bila je [zabrana](#) šetnje u okviru manifestacije EuroPride 2022. Šetnja koja je bila zakazana za 17. septembar 2022. godine zabranjena je 13. septembra rešenjem policijske stanice Stari grad zbog mogućnosti izbijanja sukoba sa kontra-demonstrantima koji su

se protivili njenom održavanju. Pored EuroPride 2022 šetnje zabranjen je i kontra skup porodična šetnja [antiglobalista](#). Bezbednosna procena koja je bila osnova zabrane je označena sa strogo poverljivo. Zabranila je prethodila [najava](#) predsednika Aleksandra Vučića 27. avgusta da će EuroPride 2022 biti otkazan, kao i niz kontradiktornih izjava njega, [Vlade Srbije](#), [premijerke Ane Brnabić](#) i [ministra unutrašnjih poslova Aleksandra Vulina](#) o mogućnosti da se ova manifestacija ipak održi. Nakon najave predsednika Vučića, održan je veliki [skup „Litija za spas Srbije“](#), protivnika održavanja EuroPride 2022. Na najavu otkazivanja kao na samu zabranu reagovala su brojne institucije, organizacije i pojedinci iz [Evropske Unije](#), [Saveta Evrope](#), [Ujedinjenih nacija](#), [organizacija civilnog društva](#) i [političkih grupa](#). Organizatori su uložili žalbu ministarstvu unutrašnjih poslova, a zatim i [tužbu](#) upravnom sudu. Upravni sud je, u jednom od retkih slučajeva, blagovremeno [odbio](#) tužbu i potvrdio zabranu. Organizatori su najavili da će uprkos zabrani održati skup.

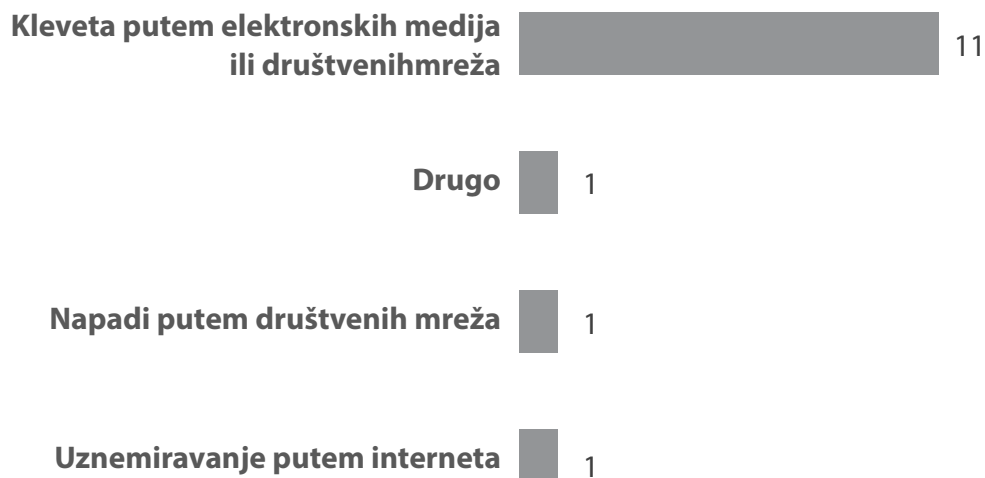

EuroPride 2022

Foto: Vesna Lalić/Nova.rs

ELEKTRONSKI NAPADI

U dogovoru sa policijom skraćena je i promenjena trasa šetnje od Ustavnog suda do Tašmajdanškog stadiona gde je bio zakazan koncert u okviru EuroPride 2022. Ovaj kompromis je omogućio organizatorima da tvrde da je šetnja ipak [održana](#), a policiji da su samo [obezbedili](#) dolazak učesnika na koncert. Na istom prostoru su se okupile i grupe kontra demonstranata. Na licu mesta je bio i ministar unutrašnjih poslova Aleksandar Vulin. Tokom i nakon šetnje zabeležen je niz incidenata i fizičkih napada na učesnike šetnje, novinare i policiju i [privedena](#) je najmanje 31 osoba. Još 21 osoba je [uhapšena](#) 10. oktobra zbog napada na policiju.

Tokom 2022. godine za najviše napada su bila odgovorna fizička lica, koja u većem broju slučajeva nisu identifikovana i procesuirana. Policija i mediji su dobili drugo i treće neslavno mesto. Različite i kontradiktorne izjave državnih zvaničnika i drugih političkih aktera su doprinele podgrevanju atmosfere mržnje i netrpeljivosti prema pripadnicima LGBT zajednice. Putem društvenih mreža se širio govor mržnje i dezinformacije o karakteru EuroPride 2022, a organizovana je i peticija građana da se manifestacija zabrani. Prenošene su i druge fotografije i video snimci sa EuroPride 2022 sa ciljem

sa ciljem diskreditacije istog. Prethodno su dva bilborda EuroPride 2022 demolirana 31. avgusta. Udruženje „Da se zna“, objavilo je 27. septembra, da je [evidentiralo](#) 14 napada, od kojih 8 fizičkih, tokom održavanja EuroPride-a 17. septembra 2022. godine. [Fizički napad](#) prilikom povratka sa događaja je doživela grupa LGBT aktivista iz Albanije.

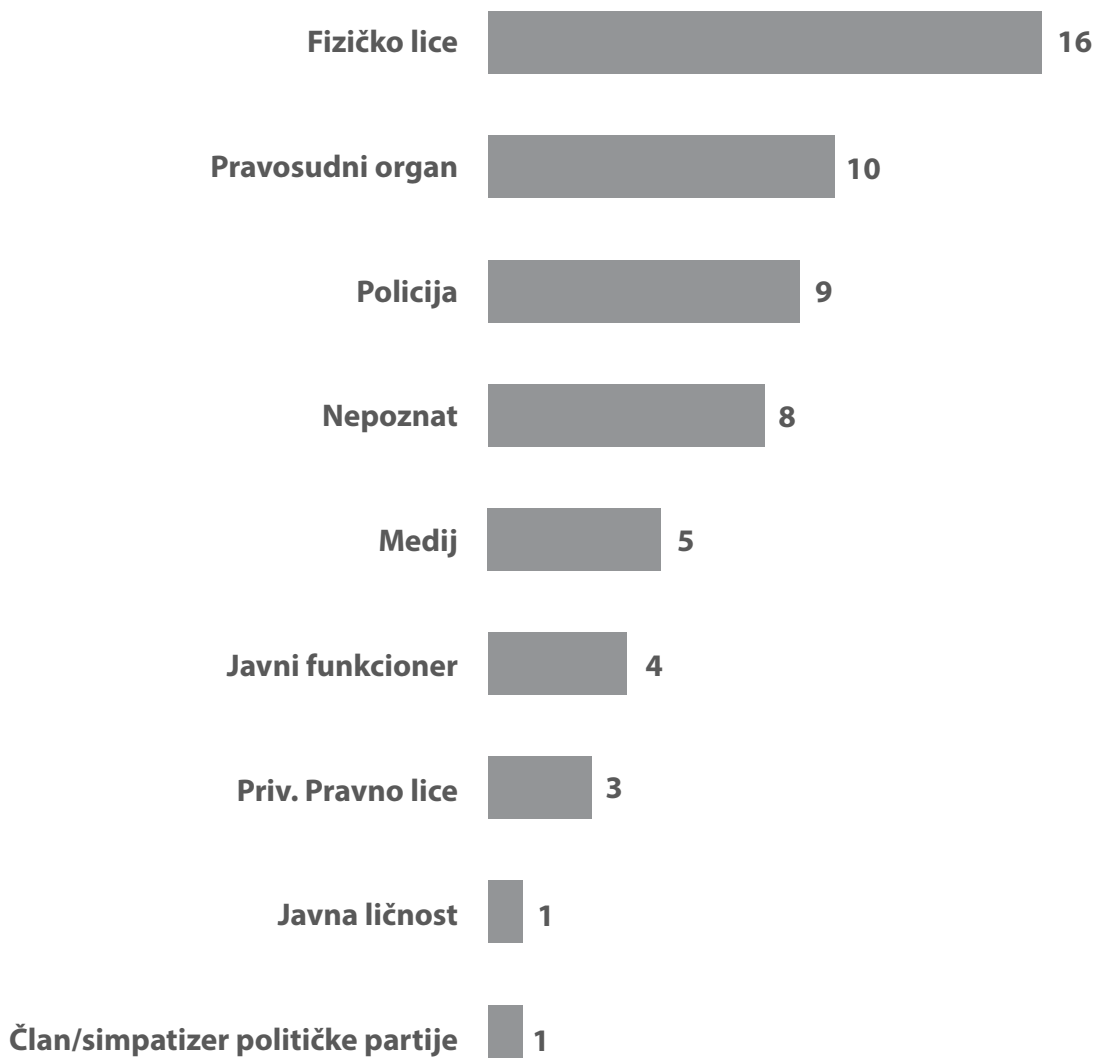
Nakon održavanja šetnje u okviru manifestacije EuroPride 2022 na društvenim mrežama i u medijima su cirkulisale fotografije dva učesnika šetnje koje su okarakterisane kao uvredljive. Na jednoj je mladić ogrnut duginom zastavom koji na glavi ima venac od trnja nalik Isusu Hristu, a na drugoj mladić koji zadiže suknju i pokazuje zadnjicu ispred crkve sv. Marka. Organizatori su se u [saopštenju](#) distancirali od pojedinih učesnika koji su postupali suprotno uputstvima, odnosno zakonima Srbije, te su izrazili žaljenje zbog ukoliko je došlo do povrede nacionalnih ili religijskih osećanja. Ministar unutrašnjih poslova Vulin je u [izjavi](#) 22. septembra 2022. godine naveo da će protiv određenih učesnika EuroPride 2022 biti podnete krivične prijave, a da će određenom broju biti izdata zabrana ulaska u Srbiju. Nakon najave, krivične prijave su [podnete](#) protiv dve osobe za izazivanje rasne i verske i nacionalne,

mržnje i netrpeljivosti, dok je za osam lica zabranjen ulazak u Srbiju, zbog kako se navodi „vređanja javnog morala“.

Dobar pokazatelj realnog stanja LGBT prava je i višegodišnja nekažnjivost za napade na Prajd info centar (PIC). PIC je bio na meti najmanje 15 napada u prethodne tri godine. Vandali su 16. avgusta 2022. godine išarali izlog natpisom „STOP PEDERI“ uoči održavanja Evroprajda. Samo dva meseca ranije, 6. juna prostorije su [oblepljene](#) neonacističkim nalepticama “Belgrader Jugend”. Napad je osudila Poverenica za zaštitu ravnopravnosti, dok je MUP saopštio da se tužilaštvo izjasnilo da nema elementa krivičnog dela. Zaštitnik građana je pokrenuo [ispitni postupak](#) ocene zakonitosti i pravilnosti rada

policije povodom ovog slučaja. PIC je saopštio da je policija u svim slučajevima napada, privela samo jednom napadače, ali da oni tom prilikom oni nisu kažnjeni. Prajd info centar je i 17. februara 2022. godine bio meta napada. Muškarac je u [upao](#) prostorije centra gde je, lomio inventar i pretio zaposlenima. Nakon intervencije obezbeđenja, muškarac je izbačen iz prostorija PIC-a, te da ga je potom uhapsila policija. PIC je tada bio pozvao državu da garantuje bezbednost pripadnicima lokalne LGBTI+ zajednice i “desetinama hiljada posetilaca” koji će, kako se navodi, boraviti u Beogradu od 12. do 18. septembra, kada će u glavnom gradu Srbije bitan održan EuroPrajd. Zamenik gradonačelnika Beograda, Goran Vesić je [osudio](#) napad.

NAPADAČ

4. ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Trend kršenja prava aktivista i aktivistkinja na mirno protestovanje, udruživanje i izražavanje mišljenja je nastavljen i tokom 2022. godine bez adekvatne reakcije državnih organa. Naprotiv, kako iz statistike možemo videti, upravo su državni organi i funkcioneri ti koji direktno ugrožavaju ova prava aktivista.

Godinu dana nakon što je grupa nasilnika u Šapcu bagerom i motkama nasrnula na građane okupljene na ekološkom protestu, reagovao je Zaštitnik građana, koji je ustanovio da je u ovom slučaju policija postupala "zakasnelo, nesavesno i neefikasno", te preporučio da se protiv odgovornih policijskih službenika pokrene disciplinski postupak. Reakcija Zaštitnika građana iako veoma važna, dolazi sa skoro godinu dana zakašnjenja. Usled protoka vremena postoji rizik da će i ovaj slučaj proći bez sankcija ili uz vrlo blagu sankciju.

Kampanja blaćenja aktivista i organizacija civilnog društva od strane javnih funkcionera i provladinih medija je nastavljena sa ciljem održavanja neprijateljske atmosfere prema svakome ko se zalaže za poštovanje ljudskih prava i javni interes. U predizbornoj kampanji početkom 2022. godine mogli smo i od brojnih desno orijentisanih predsedničkih kandidata i političkih

partija da čujemo da se zalažu za ukidanje mogućnosti finansiranja nevladinih organizacija iz inostranstva i ograničenje njihovog delovanja. Mnogi lokalni aktivisti u manjim mestima trpe ozbiljne posledice zbog ovakvog postupanja u vidu nemogućnosti da nađu zaposlenje, ali i socijalnog pritiska i specifične izopštenosti iz društva. Lokalni mediji su za ove ljude potpuno zatvoreni i zabranjeno im je da o njihovim aktivnostima izveštavaju. Broj SLAPP slučajeva eksponencijalno raste preteći finansijskim i krivičnim kaznama, neuporedivo većim novčanim kapitalom i političkom moći da uguši svaki oblik građanskog otpora.

Dve i po godine nakon prekomerne upotrebe sile od strane policije na protestima u Beogradu u julu 2020. godine, nije podignut ni jedan optužni akt, iako je Zaštitnik građana Republike Srbije ustanovio prekomernu upotrebu sile u 8 slučajeva. Prekomerna upotreba sile i navodi o torturi u toku 2022. godine u odnosu na ekološke aktiviste predstavljaju ozbiljan razlog za zabrinutost. U ovim slučajevima nije samo ugroženo pravo na slobodu okupljanja, udruživanja i izražavanja mišljenja, već i pravo na slobodu i bezbednost i fizički i psihički integritet.

Sveukupna slika aktivizma u Srbiji u novembru 2022. godine navodi nas na zaključak da, osim u izuzetnim, incidentnim slučajevima, nema ni institucionalne ni političke volje da se aktivisti i aktivistkinje zaštite od napada i pritisaka. Nasuprot tome, ukoliko postoje makar i indicije da je neko od građana ili građanki koji se bave aktivizmom učinio krivično ili prekršajno delo, što će najčešće biti neki oblik građanske neposlušnosti, državni organi reaguju brzo i ažurno.

Ovakvo (ne) postupanje dovodi do pasiviziranja građana i sve manjeg broja ljudi koji su spremni da na ulici zatraže svoja osnovna ljudska prava jer odlazak na protest i govor u javnom prostoru povlače za sobom ozbiljne posledice po život pojedinca. Građani se zatvaraju u svoja „četiri zida“ i upravljanje državom prepuštaju onima koji su na vlasti. Oni najhrabriji, koji i dalje deluju u javnoj sferi prinuđeni su da sve više vremena izdvajaju za „svoje probleme“ uzrokovane bavljenjem aktivizmom poput SLAPP postupaka, čime im se fokus pomera sa cilja zbog kog su udruženi na ličnu odbranu.

Zbog svega gorenavedenog, lista preporuka iz ovog izveštaja se, uz neznatne razlike, ponavlja već treći put sa namerom da naglasi da ove preporuke nisu tek lista lepih želja, već obaveza države da zaštiti osnovna ljudska prava svojih građana.

- ▶ Pod hitno prestati sa praksom urušavanja dostignutih standarda ljudskih i manjinskih prava.
- ▶ Pod hitno istražiti sve navode o policijskoj torturi, nečovečnom i ponižavajućem postupanju prema aktivistima i aktivistkinjama i preduzeti disciplinske mere prema odgovornim službenim licima.
- ▶ Pod hitno prestati sa praksom označavanja pojedinaca i organizacija koji se zalažu za unapređenje ljudskih prava kao izdajnika, kako od strane izvršne, tako i od strane zakonodavne vlasti. Neophodno je da javni funkcioneri i mediji koji se pretežno finansiraju projektima iz javnih sredstava prestanu sa praksom vođenja negativnih kampanja protiv aktivista, aktivistkinja i organizacija civilnog društva.

- ▶ Kontinuirano raditi na stvaranju povoljne društvene klime za branitelje i braniteljke ljudskih prava kroz preduzimanje konkretnih mera koje bi omogućile da se napadi na braniteljke i branitelje ljudskih prava procesuiraju u krivičnom postupku, uz poštovanje prava oštećenih koja su garantovana Zakonikom o krivičnom postupku.
- ▶ Kontinuirano raditi na stvaranju povoljne društvene klime za branitelje i braniteljke ljudskih prava kroz preduzimanje konkretnih mera koje bi omogućile da se građanski i upravni postupci u kojima se kao stranke javljaju branitelji i braniteljke ljudskih prava, a koji mogu biti dovedeni u vezu sa njihovim aktivnostima u polju ljudskih prava, vode uz poštovanje svih procesnih garancija i međunarodnih standarda u ovoj oblasti.
- ▶ Upravni nadzor nad radom udruženja, kao i aktivistkinja i aktivista koji obavljaju druge delatnosti, vršiti u skladu sa zakonom kada za to postoji odgovarajući pravni osnov, i na takav način da on ne ometa pojedinca ili organizaciju u procesu rada ili sprovođenja aktivnosti.
- ▶ Obezbediti pravni okvir za zaštitu od zloupotrebe prava u građanskim parnicama i privatnim krivičnim postupcima koji se vode protiv aktivista i aktivistkinja protivno cilju zbog kog je pravo priznato i ustanovljeno (SLAPP postupci).
- ▶ Upoznati sve organe državne uprave, zakonodavne, izvršne i sudske vlasti sa Deklaracijom o pravima i odgovornostima pojedinaca i pojedinke, grupa i društvenih organa u unapređivanju i zaštiti univerzalno priznatih ljudskih prava i osnovnih sloboda i obavezama koje Srbija ima prema ovoj Deklaraciji.
- ▶ Uzdržati se u zakonodavnim aktivnostima od ograničavanja rada organizacija civilnog društva, nametanja neopravdanih obaveza ili diskriminacije bilo koje vrste.

ANEKS I: Najznačajniji napadi 2020-2022

Zloupotreba antiterorističkog zakonodavstva za zastrašivanje branitelja i braniteljki ljudskih prava (slučaj Spisak) – jul 2020. godine

Ovaj slučaj spada u najagresivniji napad države na pravo na slobodu udruživanja od osnivanja inicijative Solidarno za prava svih. U ulozi napadača javlja se Uprava za sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma, a neosnovanim pregledanjem finansija i kasnijom izrazito negativnom medijskom kampanjom koja je koristila finansijske podatke pribavljene u ovoj kontroli pogođeno je 20 pojedinaca i 37 organizacija civilnog društva. Iako su se brojne domaće i međunarodne organizacije oglasile i osudile postupanje Srbije u ovom slučaju, organizacijama je učinjena neotklonjiva šteta u vidu podriivanja poverenja u njihove ciljeve, poslovanje i raspolaganje finansijama.

Nanošenje teških telesnih povreda aktivisti. Milanu Vujiću – avgust 2020. godine

Milan Vujić, aktivista iz Novog Sada pretučen je na ulici u Novom Sadu, nakon komentarisanja lokalnih izbora i jedne političke partije na društvenoj mreži Twitter. Pretukao ga je član ove političke partije, kojom prilikom mu je naneo teške telesne povrede. Nakon godinu i po dana od izvršenog dela i priznanja učinioca, on je osuđen na 6 meseci uslovnog zatvora.

Tri napada na prostorije inicijative Ne davimo Beograd – septembar 2020. godine

Inicijativa Ne davimo Beograd se u toku 2020. godine suočila sa velikim brojem napada. Ono što je specifično za čak tri napada na prostorije ove organizacije koji su se dogodili u roku od nedelju dana jeste činjenica da su usledili nakon otvorenog napada tadašnjeg zamenika gradonačelnika Beograda, Dragana Vesića, na društvenoj mreži Facebook, koji ih je nazvao „bandom okupljenom oko grupe građana“. Nepoznati napadači su pokušali preko terase da užu u prostorije organizacije, odneli zastave i ispisivali grafite po zidovima. Ne davimo Beograd je tada obavestio javnost da policija nije želela da izađe na lice mesta i reaguje na njihove prijave.

Sudski postupci protiv Desimira Stojanova Deska, aktiviste pokreta “Odbranimo reke Stare planine” – 2020. godina

Značajan pritisak na organizacije i pojedince koji se bave zaštitom životne sredine tokom 2020. godine bili su i mnogobrojni prekršajni postupci protiv aktivista pokreta “Odbranimo reke Stare planine” (ORSP) u vezi sa javnim okupljanjima koje su organizovana radi odbrane reka Stare planine od izgradnje mini hidro centrala tokom prethodnih godina. Desimir Stojanov Desko, predsednik MZ Rakita i aktivista ORSP-a je najpoznatiji primer sa preko 60 pokrenutih prekršajnih postupaka u vezi sa Zakonom o javnim okupljanjima i Zakonom o javnom redu i miru i dve krivične prijave.

SLAPP tužbe protiv aktivista u Novom Pazaru – 2020 – 2022

Nakon izuzetno lošeg vođenja bolnice u Novom Pazaru za vreme trajanja epidemije, brojni građani su izrazili svoj protest protiv postupanja direktora bolnice, Meha Mahmutovića, koji je kako javni funkcioner, tako i funkcioner vladajuće stranke. U vezi sa protestima održanim ispred same bolnice, kao i brojnim objavama na društvenim mrežama i konferencijom za štampu koju su održali nezadovoljni lekari zaposleni u Opštoj bolnici Novi Pazar, imenovani direktor bolnice pokrenuo je preko 30 postupaka – parničnih i krivičnih protiv lekara i aktivista koji su kritikovali njegov rad. Ono što je indikativno u ovim postupcima, osim njihove brojnosti, jeste činjenica da se svi vode u Novom Pazaru i da je u postupku po žalbi nadležan Viši sud u Novom Pazaru. Zato ne čudi da su aktivisti izgubili već nekoliko ovih postupaka u redovnom sudskom postupku. Dva slučaja uvrede nalaze se trenutno pred Ustavnim sudom Srbije, a kao žrtva najviše pritiska izdvaja se aktivista Aladin Paučinac protiv koga je pokrenuto najmanje 6 različitih postupaka.

Napad na Irfana Ugljanina – februar 2021. godine

Nakon pretnje smrću upućenih u novembru 2020. godine, Irfan Ugljanin, građanski aktivista i predsednik Pazarskog građanskog pokreta je 1. februara 2021. godine napadnut u ugostiteljskom objektu u centru Novog Pazara, kojom prilikom je zadobio telesne povrede. Tri lica koja su učestvovala u napadu na Ugljanina je nedugo nakon napada privela policija.

Napad na novinare Zelene patrole i NVO OSNA – april 2021. godine

Članovi Zelene patrole, nezavisne produkcije, koja radi u okviru udruženja „Vojvođanska zelena inicijativa“ i aktivisti nevladine organizacije OSNA napadnuti su 9. aprila 2021. godine tokom snimanja emisije na nasipu Dunava u Futogu, kojom prilikom je oštećen i oduzet njihov dron sa kamerom. Napadači su lica povezana sa radom preduzeća Svetorog d.o.o. čiji nezakoniti rad je bio tema ove emisije.

Specijal Srpskog telegrafa o medijima i nevladinim organizacijama – avgust 2021. godine

U sklopu izdanja tabloida Srpski telegraf 23. avgusta 2021. godine objavljen je specijal „Dosije mediji“, uz najavu na naslovnoj stranici „Zapadni megafoni dobili milione“. Pored nekoliko medija koji se primarno targetiraju - Krik, Birn, Cins, tekst se, kako navode, odnosi na „otkrivanje ko finansira medije i nvo borce za demokratiju i slobodu“. Targetirano je 10 nevladinih organizacija, a u tekstu se navode informacije o osnivačima, pravnim zastupnicima i najčešćim finansijerima ovih nevladinih organizacija. Budući da objavljene informacije o pojedinim organizacijama nisu dostupne javnosti, već samo poslovnim bankama ovih organizacija, zbog postojanja osnovane sumnje da je došlo do zloupotrebe podataka pribavljenih u slučaju „Spisak“ iz 2020. godine, podneta je krivična prijava protiv NN lica i odgovornog urednika Dnevnog telegrafa koju je tužilaštvo odbacilo.

Napad buldožerom na ekološke aktiviste u Šapcu – novembar 2021. godine

Na blokadi na starom mostu u Šapcu povodom protesta zbog Zakona o referendumu i Zakona o eksproprijaciji policija se povukla, nakon čega je buldožer pokušao da probije blokadu, kako bi omogućio prolaz autobusima sa pristalicama SNS-a. Učesnik protesta, Dragan Milovanović se popeo na buldožer, te je nakon kratke borbe sa čovekom koji je branio vozača, uspeo da zaustavi građevinsku mašinu. Nakon toga je iz limuzina, navodno u vlasništvu opštine Šabac, koje su išle iza buldožera izašla grupa maskiranih mladića sa letvama i čekićima i napala mirno okupljene građane. Nekoliko građana na licu mesta je zvalo policiju, ali su njihovi pozivi prekidani od strane policije. Više građana koji su traktorima blokirali most u Šapcu je privedeno i nakon protesta ispred policijske stanice pušteno. Zaštitnik građana je u novembru 2022. godine utvrdio da je policija postupala „zakasnelo, nesavesno i neefikasno“.

SLAPP Tužbe vlasnika Galensa protiv ekoloških aktivista – januar 2022. godine

Vlasnici kompanije Galens, Sanja i Nebojša Petrić, su pokrenuli niz krivičnih i parničnih postupaka protiv Dragane Arsić iz Pokreta Odbranimo šume Fruške gore (OŠFG) i Nikole Arežine iz udruženja „Fruškać“, za krivično delo Narušavanja poslovnog ugleda i kreditne sposobnosti, za povrede časti i ugleda, za naknadu materijalne štete i za smetanje državnine. Ukupna vrednost tužbenih zahteva u parničnim postupcima je oko 2.000.000 dinara, dok je za krivično delo zaprećena kazna do godinu dana zatvora. Ova udruženja su organizovala protestne šetnje sa ciljem skretanja pažnje javnosti na devastaciju nacionalnog parka Fruška gora u koju je navodno umešan bračni par Petrić.

Prekršajni postupci protiv organizatora i učesnika blokada – februar 2022. godine

Protiv nekoliko desetina građana koji su učestvovali na blokadama počev od 27. novembra 2021. godine policija je podnela zahteve za pokretanje prekršajnih postupaka za organizovanje javnih okupljanja bez najave. Prethodno je najmanje 1000 građana koji su učestvovali u blokadama dobilo prekršajne naloge zbog hodanja po kolovozu u preko 50 opština i gradova u Srbiji na osnovu Zakona o bezbednosti saobraćaja na putevima. Veliki broj ovih prekršajnih postupaka završio se oslobađajućim presudama zahvaljujući organizovanoj pravnoj pomoći od strane organizacija civilnog društva.

Prekomerna upotreba sile protiv mirnih demonstranata u Novom Sadu – jul 2022.

Grupa nevladinih organizacije je 21. jula 2022. godine organizovala protestni skup uoči usvajanja Generalnog urbanističkog plana za Novi Sad ispred zgrade Banovine. Prilikom pokušaja demonstranata da uđu na sednicu Skupštine Grada Novog Sada intervenisali su privatno obezbeđenje i policija, uz primenu prekomerne sile. Ministarstvo unutrašnjih poslova je u svom saopštenju navelo da su zahvaljujući efikasnosti policije demonstranti sprečeni da upadnu na sednicu i "izazovu kaos". Predsednik Vučić je komentarisao da je policija bila blaga, a gradonačelnik Novog Sada, Vučević da policija „suštinski nije upotrebila silu“ i da su demonstranti "zgubidani koji nemaju šta da rade".

Zabrana EuroPride 2022 – septembar 2022.

Šetnja u okviru manifestacije EuroPride 2022 koja je zakazana za 17. septembar 2022. godine zabranjena je 13. septembra rešenjem policijske stanice Stari grad zbog mogućnosti izbijanja sukoba sa kontra-demonstrantima koji su se protivili održavanju šetnje. Pored EuroPride 2022 šetnje zabranjen je i kontra skup porodična šetnja antiglobalista. Bezbednosna procena koja je bila osnova zabrane je označena sa strogo poverljivo. Zabranu je prethodila najava predsednika Aleksandra Vučića 27. avgusta da će EuroPride 2022 biti otkazan, kao i niz kontradiktornih izjava njega, premijerke Ane Brnabić i ministra unutrašnjih poslova Aleksandra Vulina o mogućnosti da se ova manifestacija ipak održi. Zabranu je potvrdio Upravni sud Srbije, uprkos postojanju 4 odluke Ustavnog suda o neustavnosti ovakve prakse u prethodnim slučajevima zabrane Prajd šetnje.

Privođenje i tortura prema aktivistima sa planine Starica - septembar 2022.

Nekoliko aktivista sa planine Starica je od 26. septembra 2022. godine dobijalo pozive da se u svojstvu građana pojave u policijskoj stanici Majdanpek radi davanja izjave u vezi sa prebijanjem radnika Zidina i paljenjem bušilice. Organizacije Ne damo Nu Dau i Ekološki pokret su izašle sa navodima da su aktivisti bili izloženi psihičkoj i fizičkoj torturi i da je jednom broju aktivista određen pritvor do 30 dana. Sudski postupci su još uvek u toku.

Hapšenje i prekomerna upotreba sile prema aktivistima na Šodrošu – oktobar 2022.

Policija u Novom Sadu je 19. oktobra 2022. godine upotrebila prekomernu silu i privela najmanje 10 aktivista koji nekoliko meseci kampuju i blokiraju pristup Šodrošu. Do hapšenja je došlo tokom pokušaja radnika CRBC-a da ograde prostor u kojem će sprovoditi radove. Prilikom intervencije policije povređeno je troje aktivista.

ANEKS II: Spisak napada

Datum	Naslov	Žrtva/žrtve	Napadač	Vrsta napada	Ugroženo ljudsko pravo
4.1.2022.	Napad na Aidu Ćorović	Aida Ćorović	Fizičko lice	Pretnje/Dela zastrašivanja/Ucena	Sloboda izražavanja
10.1.2022.	Tužbe vlasnika Galensa protiv ekoloških aktivista	Dragana Arsić, Nikola Arežina -Odranimo šume Fruške gore i Frušakać	Privatno pravno lice	Pokretanje krivičnog postupka; Pokretanje parničnog postupka	Sloboda izražavanja; Sloboda udruživanja
20.1.2022.	Novi napad Ane Brnabić na ekološke organizacije	Ekološke organizacije	Javni funkcioner	Kleveta putem elektronskih medija ili društvenih mreža	Sloboda izražavanja; Sloboda udruživanja
24.1.2022.	Aladin Paučinac pravosnažno osuđen za Uvredu	Aladin Paučinac	Pravosudni organ - tužilaštvo, sud, javni izvršitelj ili beležnik	(SLAPP) Strateška tužba protiv učešća u javnim politikama	Sloboda izražavanja; Pravo na pravično suđenje.
1.2.2022.	Prekršajni postupci protiv organizatora i učesnika blokada	Branitelji ljudskih prava i aktivisti	Pravosudni organ - tužilaštvo, sud, javni izvršitelj ili beležnik	Pokretanje prekršajnog postupka	Sloboda okupljanja
3.2.2022.	Blaćenje učesnika ekoloških protesta	Branitelji ljudskih prava i aktivisti	Medij	Kleveta putem elektronskih medija ili društvenih mreža	Sloboda okupljanja
16.2.2022.	Kampanja blaćenja Brajana Brkovića	Brajan Brković -Omladinska studentska akcija (OSA)	Medij	Kleveta putem elektronskih medija ili društvenih mreža	Sloboda izražavanja
17.2.2022.	Novi napad na Prajd info centar	Prajd Info Centar	Fizičko lice	Pretnje/Dela zastrašivanja/Ucena; Oštećivanje imovine	Sloboda izražavanja; Sloboda udruživanja

Datum	Naslov	Žrtva/žrtve	Napadač	Vrsta napada	Ugroženo ljudsko pravo
18.2.2022.	Napad na aktiviste Omladinske studentske akcije (OSA)	Omladinska studentska akcija (OSA)	Fizičko lice; Medij	Fizički napad (Premlaćivanje, Nasilje, Povrede); Kleveta putem elektronskih medija ili društvenih mreža	Sloboda izražavanja; Sloboda udruživanja
26.2.2022.	Novi napad na aktiviste Omladinske studentske akcije (OSA)	Omladinska studentska akcija (OSA)	Fizičko lice	Pretnje/Dela zastrašivanja/Ucena	Sloboda izražavanja; Sloboda udruživanja; Sloboda okupljanja
28.2.2022.	Aladin Paučinac drugi put pravnosnažno osuđen za Uvreda	Aladin Paučinac	Pravosudni organ - tužilaštvo, sud, javni izvršitelj ili beležnik	(SLAPP) Strateška tužba protiv učešća u javnim politikama	Sloboda izražavanja; Pravo na pravično suđenje.
1.3.2022.	Nova tužba protiv aktiviste Ne davimo Beograd	Dobrica Veselinović Ne davimo Beograd	Policija	(SLAPP) Strateška tužba protiv učešća u javnim politikama	Sloboda izražavanja; Sloboda okupljanja
2.3.2022.	Napad Suverenista prema nevladinim organizacijama	nevladine organizacije	Član/ simpatizer političke partije	Kleveta putem elektronskih medija ili društvenih mreža	Sloboda izražavanja; Sloboda udruživanja
15.3.2022.	Napad na aktiviste Kreni-promeni u Vranju	Kreni-promeni	Fizičko lice; Nepoznat	Pretnje/Dela zastrašivanja/Ucena; Oštećivanje imovine	Sloboda izražavanja; Sloboda okupljanja
17.5.2022.	Isključenje javnosti sa suđenja Dragani Arsić	Dragana Arsić i Nikola Arežina Odbranimo šume Fruške gore	Pravosudni organ - tužilaštvo, sud, javni izvršitelj ili beležnik	(SLAPP) Strateška tužba protiv učešća u javnim politikama	Sloboda izražavanja; Sloboda udruživanja
25.5.2022.	Lažna dojava o bombi na festivalu „Mirdita, dobar dan!“	Inicijativa mladih za ljudska prava	Fizičko lice; Nepoznat	Pretnje/Dela zastrašivanja/Ucena	Sloboda izražavanja; Sloboda udruživanja

Datum	Naslov	Žrtva/žrtve	Napadač	Vrsta napada	Ugroženo ljudsko pravo
6.6.2022.	Neonacističke nalepnice na prostorijama Prajd Info Centra	Prajd Info Centar	Fizičko lice; Nepoznat	Pretnje/Dela zastrašivanja/Ucena; Oštećivanje imovine	Sloboda izražavanja; Sloboda udruživanja
15.6.2022.	Pretnje protiv Naima Lea Beširija	Naim Leo Beširi - Institut za evropske poslove	Fizičko lice	Pretnje/Dela zastrašivanja/Ucena; Uznemiravanje putem interneta	Sloboda izražavanja
26.6.2022.	Zastrašivanje zbog ukazivanja na nepravilnosti u radu granične policije	Mirko Medenica - Centar za primenjenu istoriju	Policija	Pretnje/Dela zastrašivanja/Ucena	Sloboda izražavanja
29.6.2022.	Pretnje tužbama građanima u Rekovcu	Građani Rekovca	Privatno pravno lice	Pokretanje parničnog postupka	Sloboda okupljanja
30.6.2022.	Hapšenje glumice u Kraljevu	Milena Božić	Policija	Lišenje slobode pod nadzorom državnih organa	Sloboda izražavanja
6.7.2022.	Aladinu Paučincu neplaćena novčana kazna za uvredu zamenjena u kaznu zatvora	Aladin Paučinac	Pravosudni organ - tužilaštvo, sud, javni izvršitelj ili beležnik	(SLAPP) Strateška tužba protiv učešća u javnim politikama	Sloboda izražavanja.
12.7.2022.	Bacanje crvene farbe na prostorije „Žene u crnom“	Žene u crnom	Fizičko lice; Nepoznat	Oštećivanje imovine	Sloboda izražavanja; Sloboda udruživanja
21.7.2022.	Prekomerna upotreba sile protiv mirnih demonstranata u Novom Sadu	Grupa NVO	Privatno pravno lice Policija	Lišenje slobode; drugo Fizički napad (Premlaćivanje, Nasilje, Povrede)	Sloboda okupljanja
22.7.2022.	Pretnje organizaciji „Žene za mir“	Žene za mir	Fizičko lice; Nepoznat	Hakovanje mejla; Pretnje/Dela zastrašivanja/Ucena	Sloboda izražavanja; Sloboda udruživanja

Datum	Naslov	Žrtva/žrtve	Napadač	Vrsta napada	Ugroženo ljudsko pravo
22.7.2022.	Napad nedeljenika Pečat na nevladine organizacije	nevladina organizacije	Medij	Kleveta putem elektronskih medija ili društvenih mreža	Sloboda izražavanja; Sloboda udruživanja
1.8.2022.	Prekršajni postupak protiv Žena u crnom	Žene u crnom	Pravosudni organ - tužilaštvo, sud, javni izvršitelj ili beležnik; Policija	Pokretanje prekršajnog postupka	Sloboda okupljanja
12.8.2022.	Napad vladike Nikamora na „EuroPrajd 2022“	EuroPride 2022	Javna ličnost	Pretnje/Dela zastrašivanja/Ucena	Sloboda okupljanja
15.8.2022.	Napad na Sofiju Todorović na Twitter-u	Sofija Todorović Inicijativa mladih za ljudska prava	Fizičko lice	Napadi putem društvenih mreža; Kleveta putem elektronskih medija ili društvenih mreža Pretnje/Dela zastrašivanja/Ucena	Sloboda izražavanja
16.8.2022.	Faruk Pljakić pravnosnažno osuđen za uvredu	Faruk Pljakić	Pravosudni organ - tužilaštvo, sud, javni izvršitelj ili beležnik	(SLAPP) Strateška tužba protiv učešća u javnim politikama	Sloboda izražavanja; Pravo na pravično suđenje.
16.8.2022.	Napad na Prajd info centar	Prajd Info Centar	Fizičko lice; Nepoznat	Pretnje/Dela zastrašivanja/Ucena; Oštećivanje imovine	Sloboda izražavanja; Sloboda udruživanja
17.8.2022.	Napad portala Srbin.info na Naima Lea Beširija	Naim Leo Beširi - Institut za evropske poslove	Medij	Kleveta putem elektronskih medija ili društvenih mreža	Sloboda izražavanja
18.8.2022.	Napad gradonačelnika Beograda, Aleksandra Šapića na Natašu Kandić	Nataša Kandić -Fond za humanitarno pravo	Javni funkcioner	Kleveta putem elektronskih medija ili društvenih mreža	Sloboda izražavanja; Sloboda udruživanja

Datum	Naslov	Žrtva/žrtve	Napadač	Vrsta napada	Ugroženo ljudsko pravo
5.9.2022.	Pretnje i napadi na aktiviste na planini Starici	Aktivisti na planini Starici	Fizičko lice	Fizički napad (Premlaćivanje, Nasilje, Povrede); Pretnje/ Dela zastrašivanja/ Uцена; Oštećivanje imovine	Sloboda izražavanja; Sloboda okupljanja
13.9.2022.	Zabrana EuroPride 2022	EuroPride 2022	Policija	Pokretanje nekog drugog postupka	Sloboda okupljanja
17.9.2022.	Napad na učesnike EuroPride 2022	Učesnici EuroPride 2022	Fizičko lice; Nepoznat	Fizički napad (Premlaćivanje, Nasilje, Povrede)	Sloboda okupljanja
21.9.2022.	Prebijanje aktiviste Eko straže u Beogradu	Miroslav Perović - Eko straža	Fizičko lice; Nepoznat	Fizički napad (Premlaćivanje, Nasilje, Povrede)	Sloboda izražavanja; Pravo na nepovredivost psihičkog i fizičkog integriteta
22.9.2022.	Krivične prijave i zabrane ulaska za učesnike EuroPride 2022	Učesnici EuroPride 2022	Policija	Pokretanje krivičnog postupka; Pokretanje nekog drugog postupka	Sloboda kretanja; Sloboda okupljanja
26.9.2022.	Privođenje i tortura aktivista sa planine Starica	Aktivisti na planini Starici	Policija	Fizički napad (Premlaćivanje, Nasilje, Povrede)	Sloboda izražavanja; Pravo na nepovredivost psihičkog i fizičkog integriteta; Pravo na pravično suđenje
18.10.2022.	Hapšenje aktivista na Šodrošu	Aktivisti na Šodrošu	Policija	Lišenje slobode	Sloboda okupljanja
28.10.2022.	Krivična prijava protiv Ljiljane Nešić iz „Žena za mir“	Ljiljana Nešić	Pravosudni organ - tužilaštvo, sud, javni izvršitelj ili beležnik	(SLAPP) Strateška tužba protiv učešća u javnim politikama	Sloboda izražavanja; Sloboda udruživanja

Datum	Naslov	Žrtva/žrtve	Napadač	Vrsta napada	Ugroženo ljudsko pravo
1.11.2022.	Krivični postupci protiv učesnika protesta protiv GUP-a u Novom Sadu	Grupa nevladinih organizacija	Pravosudni organ - tužilaštvo, sud, javni izvršitelj ili beležnik	Pokretanje krivičnog postupka;	Sloboda okupljanja
10.11.2022.	Napad na Inicijativu A11 u Narodnoj skupštini	Inicijativa za ekonomska i socijalna prava A11	Javni funkcioner	Kleveta putem elektronskih medija i društvenih mreža	Sloboda udruživanja